

TİMREREPORT

İhracatı Güçlendirecek KÖRFEZ TURU

TİCARET BAKANI PROF. DR. ÖMER BOLAT
İLE ÖZEL RÖPORTAJ

LOJİSTİK SEKTÖRÜ
İHRACATI BESLEMeye DEVAM EDİYOR

KASIM AKDENİZ: İHRACATIN YOLU
FİNANSMANA ERİŞİMDEN GEÇİYOR

detay bakış

Kasım Akdeniz

“BÜYÜMENİN YOLU İHRACATTAN, İhracatın Yolu da Finansmana Erişimden Geçiyor”

İhracatı Geliştirme A.Ş. Genel Müdürü Kasım Akdeniz, “İhracat yapan ve yapmak isteyen firmalarımız için aşılması gereken önemli bir bariyer” dediği finansmana erişim konusunda devreye giren İGE’yi, “İhracatçılarımızın finansmana erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla kurulan bir kefalet kuruluşudur” diye tarif ediyor.

Öncelikle İGE nasıl bir kurumdur?

En basit anlatımı ile İGE, ihracatçılarımızın finansmana erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla kurulan bir kefalet kuruluşudur. Yeterli kredibilitesi olmakla birlikte bankaların talep ettiği maddi teminatları veremedikleri için yeterince finansman sağlayamayan ihracatçılarımız için kefalet vermek suretiyle, ihracatçılarımızın daha fazla kredi kullanmalarını sağlar.

İhracatçılar için finansmana erişim neden önemli?

Modern ekonomilerin tamamında olduğu gibi ihracat, ülkemiz için de kritik seviyede önemli. Bu nedenle ihracatın artırılması her dönem ekonomi politikalarının merkezinde yer alıyor. Diğer taraftan, ülkemizin geleneksel sorunlarından birisi sermaye yetersizliği. Girişim yeteneklerimiz yüksek ancak bu girişimi hayata geçirmek, mevcut kapasiteleri yükseltmek ya da işletme sermayesi anlamında yeterli birikimimiz yok. Bu nedenle iş kurmak ya da işletmek için firmalarımız dış kaynağa ve özellikle banka kredisine ihtiyaç

duyuyor. Finansmana erişim ihracat yapan ve yapmak isteyen firmalarımız için aşılması gereken önemli bir bariyer. TÜİK ve BDDK verilerini bir araya getirip değerlendirdiğimizde de görüyoruz ki, ihracat ve büyüme arasında yüksek bir korelasyon olduğu gibi, ihracat ve finansman arasında da çok yüksek bir korelasyon bulunuyor. Kısacası ihracatımızı artırmak istiyorsak ihracatçılarımızın finansmana erişim sorununu çözmemiz gerekiyor. Sürdürülebilir büyümenin yolu ihracattan, İhracatı artırmanın yolu da finansmana erişimden geçiyor. Bu ülkemiz açısından tartışmasız bir gerçeklik; ne kadar finansman o kadar ihracat.

Bu gerçekliğe karşın ülkemiz finansal sisteminin ihracatçılara yeterince kaynak sağladığını söyleyebilir miyiz?

Buna evet demeyi çok isterdim ancak ne yazık ki hayır. Bunu bu kadar net söyledim çünkü istatistikler böyle söylüyor. Şöyle ki; TÜİK verilerine göre ihracatın GSYİH’ye katkısı 2021’de yüzde 35, 2022’de yüzde 38 civarında. Ticaret Bakanlığı verilerine göre 2021 büyümesinin

detay bakış

yüzde 47'si, 2022 büyümesinin de yüzde 39'u ihracattan geliyor. Buna karşın ihracat kredilerinin toplam krediler içindeki payı sadece yüzde 13. Bunun yaklaşık yüzde 4'lük kısmı da Eximbank tarafından karşılanıyor. Diğer bir istatistik de hazine kaynaklı kefaletler yoluyla kullanılan krediler için ihracatın aldığı pay: burada da oran yüzde 15. Dolayısıyla ihracatın toplam kredilerden aldığı pay yeterli mi sorusunun yanıtı net: yetersiz. İhracat ülkeye katkısı kadar finansal kaynaklardan pay alamıyor. İşte İGE'nin kuruluş amacı tam olarak burada: İGE ihracat kredilerinin toplam krediler içindeki payını artırmak için kuruldu. Bu yüzde 13'lük payı yüzde 15'lere, yüzde 20'lere çıkardığımızda hedefimizi yakaladığımızı düşüneceğiz. Bu ihracatçının neredeyse mevcuttaki kadar daha finansman sağlaması anlamına geliyor ki çok da kolay olmayacak.

İGE'nin kuruluşu ve ortaklık yapısına yönelik detay verebilir misiniz?
İGE'nin kuruluşunda bir önceki Ticaret Bakanımız Sayın Mehmet Muş'un çok büyük destekleri ve liderliği oldu. İlk olarak TİM ve Eximbank'ın kurucu ortaklığında İGE kuruldu, sonrasında ihracatçı birliklerimizin ve bankalarımızın katılımı ile bugünkü halini aldı.

İGE ORTAKLIK YAPISI:

Ortaklar	Sermaye Tutarı	Ortaklık Payı
İhracatçı Birlikleri (61)	3,6 milyar TL	%75
Bankalar (20)	675 milyon TL	%14
TİM	287 milyon TL	%6
Eximbank	240 milyon TL	%5
Toplam	4,8 milyar TL	%100

Yönetim Kurulu'muz ihracatın finansmanı anlamında tüm tarafları içerecek şekilde; kamu, ihracatçılar,

Modern ekonomilerin tamamında olduğu gibi ihracat, ülkemiz için de kritik seviyede önemli. Bu nedenle ihracatın artırılması her dönem ekonomi politikalarının merkezinde yer alıyor.

kredi verenler ve İGE yönetiminden oluşuyor. Tüm taraflar olarak aynı masanın etrafında toplanıp, ihracatı geliştirmeye yönelik stratejilerimizi yüksek bir sinerji ile 360 derece kurguluyor ve hayata geçiriyoruz.

İGE'nin çalışma sistemi ile ilgili bilgi verir misiniz?

Öncelikle şunu belirteyim; İGE kredi vermiyor. Peki ne yapıyor? Potansiyeli olan ihracatçılarımıza kefil olarak

İGE YÖNETİM KURULU

Sn. Özgür Volkan Ağar	Yönetim Kurulu Başkanı	T.C. Ticaret Bakan Yardımcısı
Sn. Mustafa Gültepe	Yönetim Kurulu Başkan Yard.	TİM Başkanı
Sn. Mehmet Ali Kılıçkaya	Üye	T.C. Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürü
Sn. Ali Günay	Üye	Türk Eximbank Genel Müdürü
Sn. Deniz Yılmaz	Üye	T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Genel Müdür
Sn. Baran Çelik	Üye	ÜİB Başkanı
Sn. Güven Uçkan	Üye	EEİB Başkanı
Sn. Mehmet Şakir Taşçı	Üye	Ziraat Bankası Genel Müdür Yardımcısı
Sn. Kasım Akdeniz	Üye	İGE Genel Müdürü

onların bankalardan kredi almalarını sağlıyor. Temel olarak İGE'de yaptığımız şey; ileri teknolojiyi, kapsamlı veriyi ve yetkin insan kaynağını bir araya getirmektir. Bu sayede uçtan uca dijital süreçlerden oluşan analitik modelimizi ve otomatik karar destek sistemimizi kurduk ve bu sistemi bankalar dahil tüm paydaşlarla entegre ettik. Bu sayede bankalar üzerinden bize iletilen kefalet taleplerini saniyeler içerisinde sonuçlandırabiliyoruz.

Peki, bahsettiğiniz bu kefalet mekanizması nasıl çalışıyor?

Kefalet karar sürecinin etkin, hızlı ve objektif olması vizyonuyla kurgulanan kefalet sisteminden faydalanmak isteyen ihracatçılarımız (yararlanıcılar) öncelikle bankalarına başvuruyorlar. Banka tarafından kredi değerlendirmesinin yapılmasının ardından uygun görülen başvurular yine banka tarafından İGE'ye iletiliyor.

Firmaların analiz ve değerlendirilmesi İGE'de "Analitik Model" ile yapılıyor. Analitik Model, kefalet başvurusu yapan her firma için risklilik durumunu belirten bir rating notu üretiyor. İGE sistemleri tarafından belirlenen sınırlar üzerinde not alan firmaların kefalet başvuruları onaylanıyor. Bahsi geçen tüm süreç İhracatçı Değerlendirme

Sistemi (İDES) tarafından otomatik olarak gerçekleştiriliyor ve kefalet kararlarına herhangi bir manuel müdahale yapılamıyor.

Analitik model nedir ne işe yarar?

Analitik model, literatürde en gelişmiş kredi riski değerlendirme yöntemi olarak kabul edilen içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlara göre oluşturulan makine öğrenmesi modelidir. Analitik model, verilerdeki anlamlı modellerin keşfi, yorumu ve karar verme süreçlerini etkinleştirmek için kullanılan en gelişmiş değerlendirme yöntemidir. Kredi notunu belirleme amacı taşıyan analitik modellerde genellikle kredi geri ödemeleri, borçluluk yapısı ve borçluluk oranları ile piyasaya olan borçların edimi (çek, senet ödemeleri ve icra kayıtları vb) dikkate alınır. İGE A.Ş. analitik modeli ise firmaların geçmiş dönem kredi geri ödeme performanslarını, limit doluluk seviyelerini, çek ödemelerini, karlılık seviyelerini, borçluluk oranlarını ve nakit akışları ile ilgili verileri toplayarak kredi değerliliğine ilişkin bir sonuç üretir.

Kullandığımız otomatik karar destek sistemi ve analitik model sayesinde;

- Çok sayıda başvuruyu aynı anda saniyeler içinde değerlendirebiliyoruz.
- Bu değerlendirme işlemi daha az bürokrasi ve daha düşük maliyetle yapıyoruz.
- Hangi bölgeden ya da sektörden gelirse gelsin tüm başvuranları eşit şartlarda ve objektif bir şekilde değerlendiriyoruz.
- En önemlisi tüm kararlarımızı şeffaf, denetlenebilir ve hesap verebilir bir şekilde alıyoruz.

Kredi değerliliği, kredi veren bakımından, sahip olduğu risk iştahı çerçevesinde değerlendirmeye

detay bakış

konu firmanın finansmana erişip erişemeyeceğini belirler. Bu sebeple, şirketlerin, az önce değindiğimiz konulardaki performanslarına önem vermeleri ve özellikle piyasa ve bankalara olan geri ödemelerini zamanında yerine getirmelerini öneriyoruz. Bu konudaki farkındalığın artmasının finansmana erişime önemli katkıda bulunacağını düşünüyoruz.

İhracatçılarımızın İGE kefaleti ile kredi kullanılabilmesi için taşınmaları gereken özellikler konusunda bilgi verir misiniz?

Öncelikle fiili mal ya da hizmet ihracatçısı olması ve ilgili ihracatçı birliğine üye olması gerekiyor. Yanı sıra kurumumuz kefaleti ile kullanılacak kredinin ihracat taahhüdü karşılığında kullanılması, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş, yurt içinde faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişi işletme olması gerekli. Ayrıca kendisi veya ilişkili olduğu firmaların krediye başvuru sırasında iflas, fesih, iflas erteleme ve konkordato sürecinde olmaması ya da kamu ve özel alacaklılar tarafından süren icra takiplerinin bulunmaması ya da Risk Merkezi kayıtlarına göre ödenmemiş protestolu senet ve çeklerinin, başka banka ve kredi kuruluşlarında devam eden kanuni takiplerinin bulunmaması şartları aranıyor.

Bugüne kadar İGE kefaleti ile kaç ihracatçıya toplamda ne kadar kredi kullanıldı?

İGE olarak ilk kefaletimizi Mart 2022'de verdik. İlk olarak Eximbank ile başladığımız ihracatçılara destek paketimizi, Kasım 2022'de 20 bankanın katılımı ile toplamda 21 banka aracılığıyla ihracatçılarımızın kullanımına sunduk. Temmuz ayı

itibarıyla 6.200 ihracatçı firmanın 9.800 başvurusuna verdiğimiz kefaletler ile 40 Milyar TL kredi limiti sağladık.

Bugün itibarıyla İGE'nin özkaynak seviyesi ve Hazine ile imzaladığı protokol

İGE olarak ilk kefaletimizi Mart 2022'de verdik. İlk olarak Eximbank ile başladığımız ihracatçılara destek paketimizi, Kasım 2022'de 20 bankanın katılımı ile toplamda 21 banka aracılığıyla ihracatçılarımızın kullanımına sunduk.

kapsamında 130 Milyar TL'lik krediye kefalet verme kapasitesi var. Konjonktür sebebiyle Bankalarımız tarafındaki sınırlı talebe rağmen 40 Milyar TL seviyesine ulaşıldı. Önümüzdeki dönemde bankalarımızın kredi kullandırma yönünde daha aktif ve istahlı olacağını umut ediyoruz. Bu gerçekleştiğinde kefaletimizle kredi kullanan ihracatçı sayısı çok daha yukarılara çıkacaktır. Bunun için tüm alt yapımız hazır. Bu aşamada ihtiyaç duyduğumuz tek şey bankaların ihracat kredisi kullandırma yönünde daha aktif ve istahlı olmaları.

Türk Ticaret Bankası'nın İGE tarafında satın alınması iş dünyasında çok olumlu karşılandı. Bu satın alma sürecinden bahsedebilir misiniz?

TMSF'nin, 28 Şubat 2023'te Türk Ticaret Bankası'nın yüzde 98,5 hisse payını satışa çıkarması ile başlayan süreçte, ciddi bir fizibilite çalışmasının ardından Türk Ticaret Bankası'nın ismi, marka değeri ve köklü geçmişini de değerlendirerek ihaleye katılma kararı aldık. 21/03/2023 tarihinde gerçekleştirilen ihalede en yüksek üç tekliften birini verdik ve hemen sonrasında açık arttırma usulüyle yapılan satışta en yüksek teklifi veren taraf olarak İhaleyi kazandık. BDDK ve

Rekabet Kurumu onay süreçlerinin de tamamlanmasının ardından 02/05/2023 tarihinde İGE A.Ş. olarak Türk Ticaret Bankası'nın ana hissedarı konumuna geldik. Türk Ticaret Bankası'nın bu yeni dönemde ihracata ve ihracatçıya odaklı, uzmanlaşmış bir bankacılık faaliyeti yürütürken mevduat ve diğer dış kaynaklar yoluyla öz kaynaklarının gücünü katlayarak kullanmasını, kısa vadeli krediler kadar ihracatçıların uzun vadeli yatırım ihtiyaçlarına da cevap verebilmesini hedefliyoruz. Aynı zamanda ihracatçının işletme sermayesi, nakit akışı, dış ticaret gibi tüm finansal ihtiyaçlarını karşılayarak İGE'nin kaynaklarının ihracatın finansmanı için etkin ve verimli şekilde kullanılmasını ve bizim iş modelimizi tamamlamasını öngörüyoruz.

Finansmana erişimin her zamankinden zor ancak her zamankinden daha önemli olduğu bu günlerde İGE olarak finansmana erişimin kolaylaşması için yaptığımız çalışmalar konusunda bilgi verir misiniz?

Türkiye'nin son 15-20 yılını incelediğimizde, daha önce belirttiğim gibi finansman olanakları ile ihracat hacmindeki büyüme arasında çok

güçlü bir korelasyon olduğunu görüyoruz. Bu bakımından bankacılık sektöründeki gelişmeleri yakından takip ediyoruz. İGE olarak ihracatın her aşamasındaki finansman ihtiyacını görev alanımız olarak kabul ediyor ve çok çeşitli ihtiyaçlara çözüm sağlamak için ortağımız olan bankalar ve ihracatçılarımızla sık sık bir araya geliyor, inovatif çözümler üzerinde birlikte çalışıyoruz. İGE olarak finansmana erişimin kolaylaşması kavramını; hızlı, dijital, uygun maliyetli, tabana yaygın ve çok çeşitli finansman imkanları olarak genişletiyor ve çalışmalarımızı bu açılardan çeşitlendiriyoruz. Bugün ve gelecekte İGE ile Türk Ticaret Bankası'nı; ihracatın gelişimi için çözüm üretilmesi gereken her sorunu kendi üzerine vazife bilen birer çözüm ortağı olarak konumlandırıyoruz.

Önümüzdeki dönemde mevcut kefalet paketlerimize ek olarak; yeşil dönüşümün finansmanı, işlem bazlı olarak ihracat alacaklarının finansmanı, potansiyeli yüksek sektörlerle yönelik özel paketler gibi odaklı ve temalı birçok yeni ürünü ihracatçılarımızın hizmetine sunmaya hazırlanıyoruz. Üzerinde çalıştığımız önemli projelerden biri de, ihracatçılarımız için analitik model ile ürettiğimiz kredi notunu farklı bir platformda ihracatçının kendisi ile paylaşmak ve bu yolla ihracatçılarımızın kendi kredibiliteleri konusunda farkındalıklarını artırmak. Bu sayede ihracatçılarımızın finansal okur yazarlık seviyelerini artırmaya katkıda bulunmayı, onlara bu konuda danışmanlık sunmayı ve ihtiyaç duyduklarında bankacılık sektöründen daha hızlı ve daha uygun koşullarda finansman sağlamlarını amaçlıyoruz.

İGE olarak ihracatın her aşamasındaki finansman ihtiyacını görev alanımız olarak kabul ediyor ve çok çeşitli ihtiyaçlara çözüm sağlamak için ortağımız olan bankalar ve ihracatçılarımızla sık sık bir araya geliyor, inovatif çözümler üzerinde birlikte çalışıyoruz.